

Aan :

College van burgemeester en schepenen
Dendermondesteenweg 430
9070 Destelbergen



Destelbergen, 28.12.2018

Betreft: openbaar onderzoek Omgevingsvergunning Aertssen NV m.b.t. het verondiepen van het Damslootmeer + oeverversteving en de aanleg van 2 TOP's aan de Stapsteenweg en Hooistraat.

ONTWERP VAN BEZWAARSCHRIFT

Geachte burgemeester,

Geacht college,

Natuurpunt nam kennis van het openbaar onderzoek over een aanvraag omgevingsvergunning door de firma Aertssen NV met het oog op het verondiepen van het Damslootmeer + oeverversteving en de aanleg van 2 TOP's aan de Stapsteenweg en Hooistraat. Met dit schrijven wensen we onze bezwaren te formuleren tegen voorliggende plannen.

Vooraleer in te gaan op de inhoud van voorliggende aanvraag van omgevingsvergunning willen we toch enkele opmerkingen formuleren m.b.t. de gevolgde procedure. Hierna gaan we meer in detail in op de inhoud van voorliggende aanvraag.

1. Opmerkingen i.v.m.de gevolgde procedure

In aanloop naar de omgevingsvergunningsaanvraag is Natuurpunt een aantal keren benaderd door de initiatiefnemer en/of hun opdrachthouders. Concreet ging er op 31.01.2018 een overleg door in het gemeentehuis in aanwezigheid van de bevoegde schepenen, de omgevingsambtenaren (stedenbouw en milieu), een delegatie van de firma Aertssen, een delegatie van RBSC én de zaakvoerder van BOVA Enviro+. In de hierop volgende maanden werd Natuurpunt nog gecontacteerd door de heer Jan Feryn die in opdracht van de firma Aertssen NV een zogenaamd Natuurinrichtingsplan diende op te maken.

Natuurpunt is uiteraard niet tegen betrokkenheid in een vroeg stadium van allerlei procedures, integendeel. Door het op een correcte manier raadplegen van stakeholders kan de kwaliteit van projectaanvragen vaak worden versterkt en kan de procesdoorloop vaak efficiënter zijn. Alleen, in deze procedure heeft Natuurpunt het gevoel dat zowel bij de zogenaamde Passende Beoordeling als bij het overleg in het gemeentehuis, Natuurpunt enkel werd betrokken voor window-dressing en niet met het oog op het verhogen van de kwaliteit van een eventuele aanvraag. Zo werd in de slordig en onvolledig opgemaakte Passende Beoordeling met naam en toenaam verwezen naar twee vrijwilligers van Natuurpunt kern Damvallei, dit terwijl deze mensen –laat staan de vereniging- behoudens het aanleveren van beperkte informatie, niets te maken hadden met deze beoordeling.

Ook op het overleg met de gemeente werd naar Natuurpunt verwezen als zijnde een partner in dit project, dit terwijl het project bij onze vereniging op dat ogenblik nog niet bekend was. Bovendien gaf één van de zaakvoerders mee dat er met Natuurpunt nationaal al gelijkaardige projecten liepen en/of dat hierover al afspraken waren gemaakt met de heer Chris Steenwegen, algemeen Directeur. Wanneer we dit verifiëren bij de algemeen Directeur, antwoordt die formeel (mail 1.02.2018) dat er nog geen enkel engagement is, noch over locaties, noch over voorwaarden. Natuurpunt Damvallei betreurt dat dergelijke onwaarheden geponeerd worden in overlegmomenten.

Opmerkelijk bovendien is dat er door de initiatiefnemers op het overleg in het gemeentehuis wordt meegedeeld dat er een voorakkoord is met ANB en de provincie Oost-Vlaanderen (sic). Natuurpunt Damvallei nam hier akte van, maar gaf wel mee dit vreemd te vinden.

Tot slot wenst Natuurpunt toch ook de aandacht te vestigen op het tijdstip waarop het openbaar onderzoek wordt gelanceerd. Door het onderzoek te laten lopen van 21 december (vrijdag voor het kerstverlof) tot en met 19 januari wordt op zijn minst het vermoeden gewekt, dat men echte inspraak en participatie niet zo hoog in het vaandel draagt. Natuurpunt heeft overigens, als aanpalende eigenaar, ook geen persoonlijk schrijven ontvangen waarin dit openbaar onderzoek wordt aangekondigd.

2. Opmerkingen i.v.m. de inhoud

Globaal is voorliggend plan, een plan om zeer grote hoeveelheden grond af te zetten (dumpen). Het aan te vullen volume bedraagt $\pm 750.000 \text{ m}^3$, gespreid over een periode van 10 à 15 jaar, afhankelijk van de beschikbaarheid van de gronden. Jaarlijks wordt $\pm 50.000 \text{ m}^3$ à 75.000 m^3 aangevoerd. Bij de toelichting in het gemeentehuis had Aertssen het nog over 900.000 m^3 en een periode van 15 tot 20 jaar. Dat men hiervoor als locatie opteert voor het Damslootmeer is in hoofdzaak ingegeven door economische en praktische (ligging t.o.v. Gent) overwegingen, en dit zowel voor de huidige eigenaar als de firma Aertssen NV.

'Natuurinrichting' wordt hier gebruikt (misbruikt) als alibi, maar is absoluut van ondergeschikt belang.

Natuurwinsten voor het Damslootmeer, die overigens noodzakelijk zijn gezien het meervoudig beschermd statuut, kunnen immers op een veel (kosten-)efficiëntere wijze worden gerealiseerd. Vooraleer we ingaan op de ecologische aspecten, vermelden we beknopt de belangrijkste bezwaren tegen voorliggend project.

2.1. Globale impact

Mobiliteit/Veiligheid/Leefbaarheid. Indien men dit project wenst te realiseren is er een massaal grondverzet vereist ('ongeveer 750.000 m³') en dit, volgens de mobiliteitsnota, het ganse jaar door. Het hierdoor gegenereerde vrachtverkeer overschrijdt de capaciteit van de lokale wegen (aanvoerroutes) én zorgt voor grote veiligheidsrisico's. Zo zijn er o.a. conflicten met bestaande wandel-, fiets- en ruiterroutes. Concreet gaat het hierbij over de wandelroutes uitgestippeld door Natuurpunt kern Damvallei, over bovenlokale en lokale fietsroutes en het toeristisch-recreatief fietsnetwerk. Hiernaast zijn er conflicten met het reguliere verkeer op de betrokken assen en vooral met de zone 30 bij de school De Klaver. Langs de Meersstraat moeten fietsers bovendien gebruik maken van een gemarkeerd fietspad wat risico's op conflicten met vrachtverkeer verhoogt.

In het mobiliteitsprofiel worden vrachtwagenbewegingen ingeschat met per uur maximaal 8 à 12 vrachtwagenbewegingen (gemiddelden!), of maximaal 1 vrachtwagen per 5' en dat mogelijks tussen 7 en 19u. Belangrijk is dat het hierbij over gemiddelden gaat, die niet representatief zijn voor de reële situatie waarbij men afhankelijk is van het grondaanbod. Het spreekt voor zich dat (zelfs deze gemiddelden) dit de lokale capaciteit overschrijdt naar verkeersdoorstroming (o.a. ook toegang containerpark met regelmatige files) én veiligheid. Ook de leefbaarheid voor de omwonenden van de aanvoerroutes komt hierdoor sterker onder druk.

De te prefereren aanvoerroute naar zuidelijke TOP kruist o.a. het Hengstepad ter hoogte van Stapsteen Palinghuis, dat net volledig is heraangelegd in het kader van een project van de Provincie Oost-Vlaanderen met het oog op het reinigen en herstellen van de sloot én het plaatsen van nieuwe duikers. Deze laatste zijn niet gedimensioneerd op gelijkaardige hoeveelheden zwaar vervoer.

Milieu/Leefbaarheid. Aan potentiële overlast voor omwonenden (o.a. geluidshinder in Doolaegepark en Ellebogten) tengevolge van de exploitatie in het algemeen wordt in voorliggend project geen aandacht besteed. Werken van deze omvang vergen de inzet van grote machines wat uiteraard geluidshinder genereert.

2.2. Ecologische impact

Het projectgebied geniet een meervoudig beschermd statuut:

- o Volgens het GRUP Afbakening grootstedelijk gebied Gent is het gebied aangeduid als “natuurgebied”. De stedelijke bepalingen stellen o.a. : *‘Dit gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu. Binnen dit gebied zijn bosbouw, landbouw, natuureducatie, zachte recreatie en waterbeheersing mogelijk als ondergeschikte functies voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht daardoor niet in het gedrang komt.’*
- o De Vlaamse overheid bakent ook de Grote Eenheid Natuur Damvallei af, waar dit gebied aan de noordzijde aan paalt.
- o Een deel van het projectgebied ligt in het habitatrictlijngebied (SBZ-H) “Schelde- en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Gent” (het oostelijk schiereiland en omliggende oevers + de visvijvers aan de noordwestoever van het meer). Er wordt terecht in de natuurinrichtingsnota vermeld dat *‘de visvijvers ten noorden van het Damslootmeer waren tot het begin van de jaren 2000 ecologisch bijzonder interessant. Sindsdien werden ze geruimd, van vegetatie ontdaan en gebruikt als intensief beviste karpervijvers.’* Een aangepast vis- en natuurbeheer dringt zich hier dan ook op.

Ook op de Biologische Waarderingskaart worden delen van het gebied aangeduid als biologisch waardevol en zeer waardevol. Zowel in de onzorgvuldig en onvolledig opgemaakte Passende Beoordeling als in de Natuurinrichtingsnota wordt slechts een partieel beeld gegeven van de ecologische waarde van het Damslootmeer. Dit wordt ook door de auteur zelf erkend in de Natuurinrichtingsnota. Natuurpunt wil er alvast op wijzen dat een aantal ontbrekende soorten belangrijk zijn in het kader van het door Vlaanderen gevoerde beleid inzake SBZ-H’s, de zogenaamde doelsoorten. Zonder in detail te gaan, willen we wel wijzen op de aanwezigheid van zowel kleine modderkruiper als bittervoorn in de sloot die door het Damslootmeer loopt. Deze sloot vormt sedert een aantal jaren ook het leefgebied van bever, waarvan zowel in de Damvallei als langs de Schelde actuele waarnemingen zijn. Hiernaast vormt het Damslootmeer in de wintermaanden ook een overwinteringsplaats voor o.a. nonnetje en grote zaagbek, die hier in deze periode genieten van de relatieve rust.

Voorliggend plan illustreert dat natuur en ecologie niet prioritair zijn. De economische bedrijfsvoering en de zeilactiviteiten bepalen o.a. de voorgestelde periodes van dumpen en/of stockeren van grond. Niet het belang voor overwinterende watervogels of het belang van de broedperiode, niettegenstaande nochtans beschreven als randvoorwaarden in het natuurinrichtingsdocument. Dit is uiteraard in strijd met de vigerende wetgeving.

Eén van de grote problemen met het voorstel is bovendien het gebrek aan kennis. Zo stelt Natuurpunt vragen bij de risico’s op verontreiniging en dit zowel organisch (PCB’s, PAK’s) als door zware metalen, maar ook door aanrijking van

nutriënten en problemen met de zogenaamde stratificatie van diepe putten. Ook de deponiewijze bepaalt in belangrijke mate kansen op verontreiniging. In voorliggende aanvraag worden hierover geen uitspraken gedaan. Samengevat kunnen we stellen dat de kennis over potentiële verontreiniging momenteel onvoldoende is, waardoor vanuit het voorzorgsprincipe dient gehandeld te worden. Concreet impliceert dit dat het dumpen van gelijkaardige hoeveelheden grond onaanvaardbaar zijn, daar de effecten vooraf niet correct zijn in te schatten en dus ook de te verwachten 'natuurwinst' heel discutabel is.

In het natuurinrichtingsplan worden voorstellen gedaan voor het heraanleggen, verondiepen van de oevers. Ook hier schiet het voorliggend plan tekort en is de voorgestelde grondaanvoer niet in verhouding tot mogelijke natuurwinsten. Bij het Damvalleimeer, eigendom van de gemeente Destelbergen en in beheer bij Natuurpunt, is aan de zuidoever een grote zone succesvol heraangelegd. Hiervoor zijn geen gronden aangevoerd maar is gewerkt met grondverplaatsing in situ, door het in het meer duwen van de bestaande oevers en het creëren van een vooroever. Deze maatregel zou ook bij het Damslootmeer kunnen worden toegepast met het oog op het creëren van de beschreven rietzones (in de nota 'ondiepe oppervlaktes' en 'ondiepe randplatforms'). Dit zonder nodeloos importeren van grote hoeveelheden grond. Op die manier kan rietontwikkeling, wat in het natuurinrichtingsdocument de 'meest zichtbare winst voor natuur' wordt genoemd, veel kosten-efficiënter worden gerealiseerd.

In het natuurinrichtingsdocument wordt in het punt 8 ingegaan op 'natuurbeheer'. Natuurpunt onderschrijft het belang van goed natuurbeheer. Iets wat momenteel niet aan de orde is bij het Damslootmeer. Opmerkelijk is dat de geformuleerde voorstellen (ook inzake exotenbeheer) onversneden kunnen worden uitgevoerd zonder dat voorliggend project wordt gerealiseerd. We citeren:

- *kappen van populieren langs de oevers zodat het riet meer licht ontvangt.*
- *hakhoutbeheer op bomen langs het water (waterwilg, zwarte els, ...), gefaseerd met een cyclus van 5 jaar.*
- *ruigtebeheer op het westelijk eiland, gefaseerd maaibeheer met een cyclus van 3 à 5 jaar.*
- *rietveld maaien : gefaseerd maaibeheer met een cyclus van 10 jaar.*
- *het water gastvrij maken voor vogels door het plaatsen van nestvloten (Visdief heeft hier potentie om te broeden).*
- *visbeheer : afvangen karper en brasem (minstens in de kleine visvijvers); verbod om bodemwoelende soorten te poten (die soorten kunnen anders zorgen voor troebel water); voorzien van een aantal visplaatsen (knuppelpad vanaf de oever naar een houten platform achter de rietzone); verbod te vissen buiten de visplaatsen (verlagen verstoring van de rietgordel); met de vissers dienen duidelijke schriftelijke afspraken te worden gemaakt. Ook het beheer van de kleine visvijvers dient aangepast te worden in functie van het herstel van de biodiversiteit aldaar. Het grootste deel van die visvijvers is echter niet in eigendom van de RBSC.*
- *oostelijk deel : er wordt voorgesteld het beheer van het oostelijk deel van het Damslootmeer (= de zone die verondiept wordt tot gemiddeld - 0,3 m), het oostelijk schiereiland en de aanliggende oevers in handen te*

geven van natuurbeheer-specialisten van Natuurpunt (Natuurpunt Gent, kern Damvallei). Net ten noorden van die zone beheert Natuurpunt reeds een natuurgebied (Damvallei - Begijnenmeers en Wulfsdongen).

3. Conclusie

Natuurpunt kern Damvallei tekent bezwaar aan tegen voorliggende aanvraag. Dit zowel omwille van de gevolgde procedure als omwille van de inhoud. Waar juridisch gezien natuur de hoofddoelstelling moet zijn bij de inrichting en het beheer van het Damslootmeer, getuigt dit projectvoorstel van het tegendeel. Natuur wordt misbruikt als alibi om een economisch project te realiseren.

Natuurdoelstellingen zijn ondergeschikt, en ook met algemene hindervormen (geluid), impact op verkeersleefbaarheid en -veiligheid wordt in voorliggend projectvoorstel niet of onvoldoende rekening gehouden.

Natuurwinsten voor het Damslootmeer, die overigens noodzakelijk zijn gezien het meervoudig beschermd statuut, kunnen op een veel (kosten-)efficiëntere wijze worden gerealiseerd.

Natuurpunt Damvallei